БЪЛГАРСКА ВЕТРОЕНЕРГИЙНА АСОЦИАЦИЯ
+ 359 88 920 68 22
INFO@BGWEA.EU
WWW.BGWEA.EU
УЛ. ХРИСТО БЕЛЧЕВ 21, СОФИЯ 1000

НА ВНИМАНИЕТО НА: **Изх. №:** 027 /08.06.2026 г.

Д-Р ИНЖ. РОСИЦА КАРАМФИЛОВА-БЛАГОВА
МИНИСТЪР НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ

КОПИЕ ДО:
Г-ЖА ИВА ПЕТРОВА
МИНИСТЪР НА ЕНЕРГЕТИКАТА

Г-Н ИВАН ШИШКОВ
МИНИСТЪР НА РЕГИОНАЛНОТО РАЗВИТИЕ И БЛАГОУСТРОЙСТВОТО

Г-Н ПЛАМЕН АБРОВСКИ
МИНИСТЪР НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО И ХРАНИТЕ

Г-Н ГЕОРГИ ПЕЕВ
МИНИСТЪР НА ТРАНСПОРТА И СЪОБЩЕНИЯТА

Относно: Становище на БГВЕА относно Доклад за оценка за степента на въздействие на проект на Интегриран план в областта на енергетиката и климата на Република България — актуализация 2024 г.

УВАЖАЕМИ ДАМИ И ГОСПОДА,

С настоящото становище представяме колективната позиция на членовете на Българска ветроенергийна асоциация във връзка с публикувания Доклад за оценка за степента на въздействие на проект на Интегриран план в областта на енергетиката и климата на Република България - актуализация 2024 г. (наричан по-долу „ДОСВ на ИПЕК“ или „Докладът“).

Отчитаме значението на ИПЕК като ключов стратегически инструмент за изпълнение на ангажиментите на Република България по Парижкото споразумение, Европейския зелен пакт, пакета „Готови за цел 55", плана REPowerEU и Директива (ЕС) 2023/2413, както и за декарбонизацията и постигането на климатична неутралност. Признаваме и необходимостта от опазване на защитените зони от мрежата Натура 2000, на природните местообитания и видовете, които те опазват.

В този смисъл ДОСВ е важен документ, който следва не само формално да изпълнява изискванията на чл. 31 ЗБР, но и да представлява научно обоснован, правно издържан и съразмерен инструмент за оценка на въздействията, основан на индивидуален анализ, актуални данни и приложими съвременни смекчаващи технологии.

БЪЛГАРСКА ВЕТРОЕНЕРГИЙНА АСОЦИАЦИЯ
+ 359 88 920 68 22
INFO@BGWEA.EU
WWW.BGWEA.EU
УЛ. ХРИСТО БЕЛЧЕВ 21, СОФИЯ 1000

В представения си вид обаче Докладът не отговаря на тези изисквания и съдържа редица съществени правни нарушения, методологически дефекти и научни противоречия, които поставят под съмнение неговата приложимост, обоснованост и съответствие с принципите на европейското екологично и енергийно право. Особено смущаващи и неприемливи са заложените мерки в т. 6.2, с които се въвеждат крайно рестриктивни ограничения и забрани, без правно основание и без научна обосновка.

В тази връзка изразяваме следното мотивирано становище:

1. ДОСВ на ИПЕК – актуализация 2024 г. да не бъде съгласуван в настоящия му вид поради наличие на съществени правни нарушения и методологически несъответствия

Изготвянето на стратегически документ от такова значение за изпълнението на климатичните и енергийните ангажименти на страната изисква висок стандарт на правна и научна обоснованост. ДОСВ в настоящия си вид не отговаря на тези високи изисквания. Заключенията се основават на неактуални данни, на избирателно цитиране на източници и на методологически неправилен кумулативен анализ.

Приемането му в настоящия вид би създало риск от блокиране на голяма част от националния потенциал за ВЕИ, от противоречие с правото на ЕС и от последващи спорове в административната и съдебната практика.

По долу са представени и конкретни мотиви, в потвърждение на гореизложеното:

Извършеният в ДОСВ анализ на въздействието от прилагане на проекта на ИПЕК върху защитените зони от националната екологична мрежа Натура 2000, не съответства по обхват и съдържание на чл. 23, ал. 2, т. 5 от *Наредбата за ОС*, и не може да бъде приет, като обективна основа за планиране на съответните мерки за намаляване на неблагоприятните въздействия, представени в т. 6.2.

На практика, представената информация не съдържа нужната аналитична база за оценка на значимостта на потенциалните въздействия върху защитените зони и **не доказва** по безспорен начин, вкл. чрез научно обоснован подход, направените заключения. Напротив, изведените в ДОСВ заключения се базират на **хипотетични предположения и обща интерпретация** за възникване на вредни ефекти, които в последствие са използвани като базисна основа при разработването на **крайно рестриктивни и ограничаващи мерки** за намаляване и възможно отстраняване на неблагоприятните въздействия на плана (ИПЕК) върху защитените зони.

Липсва и не е приложена методика или обоснован методологичен подход за количествен и/или качествен анализ (оценка) на въздействието, съобразен с **критериите за значимост**, съгласно чл. 31, ал. 7 от *Закона за биологичното разнообразие (ЗБР)* и *Наредбата за оценка за съвместимост (Наредба за ОС).*

Също така, в оценката на въздействието, до колкото може да се съди за такава, **не са приложени** конкретни видово специфични количествени и/или качествени

БЪЛГАРСКА ВЕТРОЕНЕРГИЙНА АСОЦИАЦИЯ
+ 359 88 920 68 22
INFO@BGWEA.EU
WWW.BGWEA.EU
УЛ. ХРИСТО БЕЛЧЕВ 21, СОФИЯ 1000

измерители на въздействието (вредните ефекти), или такива изведени за съответната защитена зона, **съобразени с предмета и целите на опазване, както и с допустимите режими на дейностите**.

Не са отчетени и **не са взети предвид** и **специфичните за защитените зони цели**, определени със заповед на министъра на околната среда и водите, именно според които следва да се извърши оценката за съвместимост.

Съгласно изискванията на чл. 31, ал. 1 и ал. 2 от *Закона за биологичното разнообразие (ЗБР)*, и чл. 2, от *Наредбата за ОС*, оценката за съвместимост се извършва спрямо **целите за опазване на защитената зона.**

При липса на разработени специфични и подробни природозащитни цели на ниво защитена зона се прилагат действащите, общи цели от Заповедта за обявяване на съответната зона и данните от Стандартния формуляр (СФ), в съответствие с методическите указания за прилагане на чл. 6 (3) от *Директива 92/43/ЕИО*, в т.ч. *Ръководство за извършване на оценка за съвместимост на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони от екологичната мрежа Натура 2000 (МОСВ, 2013);* и *European Commission (2018*). *Managing Natura 2000 Sites – The provisions of Article 6 of the Habitats Directive 92/43/EEC.*

Следва да се подчертае, че към днешна дата за голяма част от защитените зони са разработени и официално приети **специфични и подробни природозащитни цели** по смисъла на чл. 12а, ал. 1 от *ЗБР* и чл. 6(3) от *Директива 92/43/ЕИО*.

В тази връзка, оценката за съвместимостта на проекта на ИПЕК с предмета и целите на защитените зони от националната екологична мрежа Натура 2000, следва да бъде извършена съгласно разработените специфични и подробни природозащитни цели на ниво защитена зона, там където са налични или съгласно посочените в заповедите на министъра на околната среда и водите, критерии за определяне на предмета и целите на опазване, прилагани до приемането и утвърждаването на специфични природозащитни цели на ниво защитена зона.

Именно липсата на проследим и научно обоснован методологичен подход за оценка на въздействието, както и липсата на конкретни видово специфични измерители на това въздействие, изведени за съответната зона, вкл. по отношение на определените специфични цели на опазване, прави изведените заключения **субективни, без нужната обоснованост и мотивировка**.

На практика, нищо от изложеното в т. 5 от ДОСВ, **не е съобразено** и **не отчита обективно** очакваните потенциални въздействия, техния интензитет и значимост за съответния обект на оценка (защитена зона) спрямо неговия предмет, цели на опазване и допустими режими на дейностите.

БЪЛГАРСКА ВЕТРОЕНЕРГИЙНА АСОЦИАЦИЯ
+ 359 88 920 68 22
INFO@BGWEA.EU
WWW.BGWEA.EU
УЛ. ХРИСТО БЕЛЧЕВ 21, СОФИЯ 1000

От друга страна, в ДОСВ е използвано общо, субективно и изключително неясно понятие, като измерител на въздействието, а именно **“недалновидно ситуиране”**.

Използваното понятие като критерий или индикатор на въздействието не е изяснено методически и смислово, в т.ч. какво авторите на ДОСВ приемат и разбират под “недалновидно ситуиране”, кои територии се считат за далновидни в т.ч. по какви измерители се определя дали едно ситуиране е далновидно или недалновидно, и как това понятие интерпретира или отчита нормативно установените критерии за оценка на въздействието върху предмета и целите на защитените зони.

Въз основа на това **субективно** и **лишено от смисъл** понятие многократно се правят изводи и заключения, че определени политики/дейности от проекта на ИПЕК, могат да окажат въздействие или могат да доведат до загуба на местообитания, бариерни ефекти, фрагментация, безпокойство и смъртност на индивиди, **без да е извършена реална оценка** за вероятността и значимостта на тези въздействия, по отношение на предмета и целите за конкретните защитени зони.

Също така крайно погрешно и **изключително неправилно**, значимостта на въздействието в ДОСВ се основава на допускането, че щом е възможно възникването на въздействие при хипотетично “недалновидно ситуиране” на ветроенергийна инфраструктура или предположение за потенциално засягане на дадени местообитания или на техните видове, това води автоматично до значимо увреждане на защитената зона и респективно до съществено въздействие.

Тезата, че всяко потенциално, пряко или непряко засягане на местообитания или видове следва да се разглежда като значимо, е **неправилна** и **не съответства на законовите изисквания**. Нито в *Закона за биологичното разнообразие (ЗБР)*, нито в *Директива 92/43/ЕИО (Директивата за местообитанията)*, се съдържа такова рестрикция или регулация. Това допускане би обезсмислило самата оценка за съвместимост и изискванията на *ЗБР* и *Наредбата за ОС*, тъй като би заменила извършването на ДОСВ с презумпция за недопустимост (значително въздействие) при всяка намеса и пространствено засягане.

В тази връзка следва да се подчертае, че значимостта на въздействието не се определя единствено и еднозначно от потенциалното засягане на дадено местообитание или на дадени видове, а дали това засягане води до увреждане на структурата, функциите, площта, свързаността и благоприятния природозащитен статус (БПС) на местообитанието или вида. Това всъщност е и предмет и целта на доклада за оценка на съвместимостта (ДОСВ), т.е. да се оцени значимостта на въздействието върху местообитанията и видовете, което **на практика липсва** и **не е извършено**.

Вместо това, в ДОСВ се извеждат **формулировки и изводи от общ характер**, без конкретна мотивировка за конкретната дейност/политика от проекта на ИПЕК, в

БЪЛГАРСКА ВЕТРОЕНЕРГИЙНА АСОЦИАЦИЯ
+ 359 88 920 68 22
INFO@BGWEA.EU
WWW.BGWEA.EU
УЛ. ХРИСТО БЕЛЧЕВ 21, СОФИЯ 1000

т.ч. **без конкретни количествени измерители**, изведени въз основа на параметрите на разглежданата планова рамка (ИПЕК).

Въз основа на тези общи формулировки и изводи са направени и съответните заключения за значимостта на въздействие, **без това въздействие да е доказано** или **потвърдено чрез ясно аргументирани количествени показатели и конкретна връзка с характера и предвижданията на конкретните** политики/дейности от проекта на ИПЕК, спрямо предмета и целите на конкретните защитени зони.

Самата логика на извършената оценка **не съответства** на основната цел на процедурата по оценка за съвместимост, а именно да оцени риска от **значително отрицателно въздействие върху предмета и целите на опазване в защитените зони**. Вместо това в ДОСВ се разглежда единствено хипотетична възможност за въздействие, при крайно субективно и неопределено "недалновидно ситуиране".

Това е **съществено противоречие** и несъответствие с изискванията за оценка на съвместимостта на планове и програми с предмета и целите на защитените зони, съгласно чл. 6 (3) от *Директива 92/43/ЕИО* и чл. 23, ал. 2, т. 5 от *Наредбата за ОС*, поради което направените изводи са **обективно оспорими** и не могат да бъдат използвани за **планиране на съответните мерки** за намаляване на неблагоприятните въздействия, представени в т. 6.2.

Съществен методически недостатък на представения анализ е неразграничаването на обектите (ключови елементи) на оценка – структура, функции и природозащитни цели на защитените зони от една страна, и потенциалните форми на въздействие върху тях от друга.

В ДОСВ потенциално въздействие неправилно е възприето и формулирано, като функция и природозащитна цел, като на практика липсва реален анализ на структурата, функциите и целите на защитените зони.

В раздел 5.2 като функции и природозащитни цели са разгледани загуба на местообитания, фрагментация, бариерен ефект, унищожаване на индивиди, обезпокояване и нарушаване на видовия състав. Тези елементи **не представляват функции или природозащитни цели** на защитените зони, а потенциални механизми на въздействие, чрез които би могло да се окаже въздействие върху структурата, функциите и природозащитните цели. По този начин е **обективно невъзможно** да бъде извършена оценката за съвместимост и не е възможно да се проследи как конкретните мерки на ИПЕК влияят върху екологичните характеристики на защитените зони.

Още по-фрапиращ е текстът под подзаглавие „Структура" в т. 5.2 от ДОСВ, който всъщност следва да представи информация и оценка на въздействието върху структурата на защитените зони, но вместо това в него е представена **неотносима и крайно необоснована информация**, че 38 от политиките/мерките заложени в

БЪЛГАРСКА ВЕТРОЕНЕРГИЙНА АСОЦИАЦИЯ
+ 359 88 920 68 22
INFO@BGWEA.EU
WWW.BGWEA.EU
УЛ. ХРИСТО БЕЛЧЕВ 21, СОФИЯ 1000

проекта на ИПЕК, могат да окажат **някакво въздействие** върху биоразнообразието, респективно върху защитените зони, **при недалновидното им ситуиране.**

Следва да се подчертае, че този текст **не описва структурата на нито една защитена зона**, не анализира структурни елементи, не идентифицира местообитания, не разглежда екологична свързаност, функционални зони и ключови територии за видовете.

В тази връзка, в информацията по т. 5.2 от ДОСВ **липсва и не е извършен** реален анализ на структурата на защитените зони. Не са разгледани пространствения обхват на местообитанията, екологичната свързаност, функционалните зони, ключовите местообитания, зоните с висока плътност на разпространение на видовете (ядра) или други структурни характеристики на защитените зони. Вместо това е представено **общо и изключително субективно твърдение**, че определен брой политики и мерки от проекта на ИПЕК могат да окажат **някакво въздействие** върху биологичното разнообразие при **недалновидно ситуиране** на ветроенергийната инфраструктура.

Следователно с представената информация в т. 5.2 от ДОСВ, **не са изпълнени нормативните изисквания по** чл. 6 (3) от *Директива 92/43/ЕИО* и чл. 23, ал. 2, т. 5, буква „б“ от *Наредбата за ОС*, за анализ и оценка на въздействието върху целостта на защитените зони с оглед на тяхната структура, функции и природозащитни цели, в т.ч. дали и в каква степен прилагането на ИПЕК може да доведе до значително увреждане на структурните и функционалните характеристики на конкретни защитени зони от националната екологична мрежа Натура 2000.

2. Предвидените в т. 6.2 мерки да бъдат изцяло отхвърлени, като необосновани, несъразмерни и непропорционални

Предложените в т. 6.2 от ДОСВ мерки за намаляване на неблагоприятните въздействия са методически и научно **необосновани**, **без необходимата мотивировка** и **не произтичат от обективен анализ на потенциалните въздействия** с ясно и безспорно установени значителни отрицателни въздействия върху предмета и целите на опазване в конкретните защитени зони от националната екологична мрежа Натура 2000.

Предложените мерки включват **крайно рестриктивни ограничения**, включително **пълна забрана** за разполагане на ветроенергийни паркове в границите на всички защитени зони от националната екологична мрежа Натура 2000, както и в **цели географски области** в т.ч. Добруджа, Източни Родопи и части от Бургаския регион. Освен това са предвидени буферни ограничения от 6 km и 2 km около определени защитени зони за опазване на дивите птици, неясно определени, като зони с висок и среден риск.

Тези мерки **не са подкрепени** и **обективно доказани** с необходимата аналитична обосновка, в т.ч. **липсва конкретен анализ**, който да доказва, че във

БЪЛГАРСКА ВЕТРОЕНЕРГИЙНА АСОЦИАЦИЯ
+ 359 88 920 68 22
INFO@BGWEA.EU
WWW.BGWEA.EU
УЛ. ХРИСТО БЕЛЧЕВ 21, СОФИЯ 1000

всички посочени територии, развитието на ВЕИ би довело до значително увреждане на предмета на опазване в защитените зони. Липсва връзка между конкретна политика/мярка от проекта на ИПЕК, конкретна защитена зона, конкретен вид или местообитание, конкретен механизъм на въздействие и конкретна необходимост от забрана или ограничение.

Също така, определянето на ограничителни буфери (6 km и 2 km) около защитените зони по *Директивата за дивите птици* е **крайно субективно** и не е обосновано и мотивирано с нужните аргументи.

Не е ясно **защо са избрани** именно тези отстояния, въз основа на какви **научни, нормативни или методически критерии са определени**, за кои видове са приложими, какви екологични функции защитават и **дали съответстват на реалните** зони на чувствителност за **различните видове птици**, вкл. безпокойство, изместване, фрагментация, промени в структурата на трофичните местообитания, смъртност. Също така, **не е изяснено** дали тези ограничителни буфери са определени въз основа на актуални данни от мониторинг, пространствен модел на риска, анализ (модели) на полетна активност, кумулативен риск или друг обективен критерий за тяхното налагане.

Предложените в т. 6.2 от ДОСВ мерки са **несъразмерни** и не са диференцирани според конкретния риск за конкретния обект на защита (орнитологичен вид или функционална група). Тези мерки **въвеждат генерални забрани** за цели географски области, без да разграничават територии с реален висок риск от територии с ниска чувствителност, вкл. територии с ниска орнитологична стойност или места, където въздействието може да бъде избегнато чрез прилагане на други доказани в практиката смекчаващи мерки.

Заложените по този начин мерки, не са насочени към предотвратяване на конкретно установено значително увреждане, а **въвеждат пространствени забрани на общ принцип**, без нужната методологична и научна аргументация и обоснованост.

Предложените мерки са в **противоречие** и с логиката на изискващата се оценка за съвместимост на планове и програми с предмета и целите на защитените зони. В аналитичната част на ДОСВ, до колкото може да се съди за такава, **не е извършена конкретна оценка** на степента на въздействие върху предмета и целите на опазване на защитените зони, но въпреки това в раздела с мерките се предлагат **изключително рестриктивни и широкообхватни ограничения**. При липса на доказано значително въздействие, липса на видово специфична количествена оценка и липса на специфичен за конкретните защитени зони анализ, **не може да се приеме**, че предложените мерки са **необходими, обосновани и пропорционални** на очакваното потенциално въздействие върху защитените зони.

Необходимо е да се подчертае, че смекчаващите мерки следва да произтичат от **установени и доказани въздействия**, да бъдат конкретни, приложими,

БЪЛГАРСКА ВЕТРОЕНЕРГИЙНА АСОЦИАЦИЯ
+ 359 88 920 68 22
INFO@BGWEA.EU
WWW.BGWEA.EU
УЛ. ХРИСТО БЕЛЧЕВ 21, СОФИЯ 1000

пропорционални и насочени към предотвратяване или намаляване на конкретен риск и за конкретен обект на опазване. В случая, предложените мерки са формулирани предимно като **общи забрани** и ограничения, **без ясна връзка** с конкретни природозащитни цели и **без доказателства и обективни мотиви**, че прилагането на **други по-умерени смекчаващи мерки**, вкл. интегрирани системи за ранно известяване и ограничаване при необходимост на работата на ветроенергийни съоръжения, биха били също толкова ефективни и достатъчни. Още повече, че това е именно **въведения от МОСВ подход** и принцип за постановяване на условия за ограничаване на въздействията върху орнитофауната при одобряване и/или съгласуване на ИП/ППП в процедурата по ЕО, ОВОС и ОС.

От друга страна, като съществен мотив срещу предложените мерки по т. 6.2. от ДОСВ може да се посочи, че тези мерки **не кореспондират** и **не са съобразени** със забраните и ограниченията на министъра на околната среда и водите, постановени в заповедите за обявяване на съответните защитени зони.

Следва да се подчертае, че от общо 120 защитени зони по *Директивата за дивите птици*, едва за 29 от тях е наложена изрична забрана за изграждане на съоръжения за производство на енергия от възобновяеми източници и то единствено в границите на съответните защитени зони. Това означава, че за останалите защитени зони компетентният орган при тяхното обявяване не е приел изграждането на ВЕИ като водещ фактор или движеща сила за увреждане, влошаване на природозащитното състояние или нарушаване на предмета и целите на опазване, налагащи изрична предварителна забрана.

В този смисъл, предложената в ДОСВ мярка за пълна забрана на ветроенергийни проекти в границите на всички защитени зони е **по-рестриктивна от действащите режими**, въведени със заповедите за обявяване на защитените зони. Такава мярка би могла да бъде допустима само **ако е подкрепена с конкретна и актуална оценка**, доказваща, че във всички защитени зони, изграждането и развитието на ветроенергийни проекти създава риск от значително увреждане на предмета и целите на опазване.

Следва да се подчертае, че ДОСВ такъв анализ **липсва и не е извършен**. Въпреки това, в ДОСВ се предлага въвеждане на обща забрана за ветроенергийни паркове във всички защитени зони, както и допълнителни буферни ограничения извън тях, **без да е извършен анализ**, който да доказва защо **действащите режими** на опазване, определени в заповедите на министъра на околната среда и водите, са **недостатъчни**. Не са посочени нови научни данни, нови заплахи, промени в природозащитното състояние на видовете или други обстоятелства, които мотивирано да аргументират необходимостта от разширяване на ограниченията извън вече установените режими на дейностите, постановени в заповедите за обявяване на защитените зони.

БЪЛГАРСКА ВЕТРОЕНЕРГИЙНА АСОЦИАЦИЯ
+ 359 88 920 68 22
INFO@BGWEA.EU
WWW.BGWEA.EU
УЛ. ХРИСТО БЕЛЧЕВ 21, СОФИЯ 1000

На практика с ДОСВ се **въвежда нов общ забранителен режим за ВЕИ**, който не произтича нито от заповедите за обявяване, нито от конкретна оценка на риска за всяка защитена зона.

Особено **необосновано и неприемливо** е въвеждането на ограничителни буферни зони около защитени зони (2 km и 6 km), за които дори в **самите заповеди не е предвидена забрана** за ВЕИ. При липса на доказателства за функционална зависимост на предмета на опазване от всички територии в тези буфери, както и при липса на анализ защо точно тези отстояния са необходими, предложените ограничения **не могат да бъдат определени**, като съразмерни, пропорционални и достатъчно обосновани.

Съществена част от териториите, обхванати от предвидените забрани и ограничения (земеделски земи извън защитените територии), представляват интензивно използвани агроценози. Тези територии са част от агроекологични комплекси с висока степен на антропогенна трансформация, характеризиращи се с ежегодна обработка на почвата, механизирани земеделски дейности, употреба на минерални торове и препарати за растителна защита и ограничено биологично разнообразие. Обработваемите земеделски земи сами по себе си не представляват природни местообитания по Приложение № 1 от *Закона за биологичното разнообразие (ЗБР)* и не могат автоматично да бъдат определяни като територии с висока природозащитна стойност със съответните ограничителни буфери. Подобно ограничение не е подкрепено с анализ на конкретните територии, тяхната екологична характеристика, природозащитна стойност или значение за предмета и целите на опазване на защитените зони.

Също така, в ДОСВ, като част от националните и общи цели в ИПЕК по измерение „Декарбонизация", **некоректно и подвеждащо** е посочено, че в териториите около защитените зони, не е възможно да се изграждат инсталации за производство на енергия от вятърни електрически централи, като се позовава на **панове с изтекъл период и без правно действие** (НПДЕВИ 2011 – 2020). Това **откровено спекулативно твърдение**, след това е използвано, като основа за налагане на крайно рестриктивни и ограничаващи мерки в т. 6.2 от ДОСВ.

Прилагането на подхода за прехвърляне на стари ограничения в нови процедури е не само **методически неправилен**, но е лишен и от правен смисъл. Цитираният план е с изтекъл период на действие (НПДЕВИ 2011 – 2020) и **не може да бъде прилаган**, като действаща правна и екологична основа за въвеждане на забрани през нов програмен период и то **за национален план, с различна насоченост, функция и действие**, какъвто в случая е ИПЕК.

Твърдението, че отрицателните въздействия на политиките/мерките в проекта на ИПЕК, свързани с развитие на ветроенергийни източници, не се различават по същество от тези, оценени в процедурата по НПДЕВИ 2012–2020 г., е изцяло **необосновано**.

БЪЛГАРСКА ВЕТРОЕНЕРГИЙНА АСОЦИАЦИЯ
+ 359 88 920 68 22
INFO@BGWEA.EU
WWW.BGWEA.EU
УЛ. ХРИСТО БЕЛЧЕВ 21, СОФИЯ 1000

Всичко това не е подкрепено с нужните доказателства вкл. сравнителен анализ, актуализирани данни или мотиви защо заключения от предходен планов документ могат автоматично да се приложат към настоящия ИПЕК. Липсва съответната оценка, с която да се потвърди наличието на настъпили промени в природозащитното състояние на видовете, в пространственото разпределение на риска, в наличието на чувствителни територии, в технологиите за управление на риска и в нормативната уредба.

Крайно **несъстоятелно от нормативно-правна гледна точка** е обвързването на различни програмни документи с различни функции, като НПДЕВИ 2012–2020 г. и *План за определяне на приоритетни зони за развитие на електрическа енергия от вятърна енергия*, при определянето и прилагането на мерки за намаляване на неблагоприятните въздействия в ИПЕК. Нещо повече, единият план е с **изтекъл период и без правно действие** (НПДЕВИ 2011 – 2020), до като другият (*План за определяне на приоритетни зони*) **не е приет** и също няма правно действие.

От друга страна, условието според което предвидените в т. 6.2 от ДОСВ пълни ограничения и забрани за развитие на ветроенергийни проекти, следва да преминат към практическо прилагане след одобряване на *План за определяне на приоритетни зони за развитие на електрическа енергия от вятърна енергия*, е **крайно необосновано**, несъстоятелно и **лишено от необходимата правна аргументация**.

Това условие на практика превръща **критериите за определяне на приоритетни зони** в критерии за **изключване, ограничение и забрана** на всички останали територии за развитие на ВЕИ. Следва категорично да се посочи, че нито *ЗЕВИ*, нито *ЗБР* или *ЗООС* въвеждат принцип, че ветроенергийни паркове могат да се реализират единствено в приоритетни зони. Извън тях, приложими остават общите режими за ЕО, ОВОС и ОС, чрез които всеки конкретен проект следва да бъде оценяван според местоположението, характеристиките, риска и възможните въздействия.

Обръщаме внимание, че приоритетните зони по реда на *ЗЕВИ* имат **насърчителен характер** и ускорителна функция, и **не въвеждат обща забрана** за развитие на ветроенергийни проекти извън тези зони.

В тази връзка, посоченото условие за практическо прилагане на всички забранителни и ограничителни меки по т. 6.2 от ДОСВ, след одобряване на *План за определяне на приоритетни зони*, е лишен от нормативно-правен смисъл. Това условие и респективно включените в него мерки, не възникват в резултат от конкретна оценка на съвместимостта на проекта на ИПЕК с предмета и целите на защитените зони, каквото е изискването по закон, а механично възпроизвежда ограничения от предходен план с изтекъл период (НПДЕВИ 2012–2020) и от проект на друг планов документ с различна функция.

БЪЛГАРСКА ВЕТРОЕНЕРГИЙНА АСОЦИАЦИЯ
+ 359 88 920 68 22
INFO@BGWEA.EU
WWW.BGWEA.EU
УЛ. ХРИСТО БЕЛЧЕВ 21, СОФИЯ 1000

Така предложените забрани не са изведени от конкретна оценка на вероятността за значително увреждане на защитени зони, а от формално пренасяне на стари и условни критерии, което **не е доказано по реда на чл. 6 (3) от Директива 92/43/ЕИО, чл. 31 от ЗБР и чл. 23, ал. 2, т. 5 от Наредбата за ОС**.

Друг съществен аргумент в тази посока е, че в ДОСВ се възприема *Мярка № 82 ЕН6 - Въвеждане на процес на планиране на приоритетни зони за ускорено развитие на енергийни обекти за производство на електрическа енергия от вятърна енергия*, като такава **без въздействие върху защитените зони** от националната екологична мрежа Натура 2000, тъй като, съгласно чл. 5, ал. 5 от *ЗЕВИ*, приоритетни зони за ускорено развитие на ВЕП не могат да се разполагат в защитени зони.

Ако този аргумент е достатъчен за изключване на значимо въздействие при Мярка № 82, то същият принцип следва да бъде приложен и към всички останали проекти, които също се реализират извън защитени зони и подлежат на самостоятелна процедура по чл. 31 ЗБР.

Следователно въвеждането на генерални забрани и буферни ограничения за всички останали територии не следва логически от направените в ДОСВ изводи и не е подкрепено с нужния анализ и оценка, доказващи защо тези проекти биха създали по-висок риск от проектите, реализирани в приоритетните зони по Мярка № 82. Това създава впечатление, че ограниченията не произтичат от конкретна оценка на въздействията за защитените зони, а от предварително възприето фаворизиране (налагане) и ограничаване на всички територии извън приоритетните за ускорено развитие на ВЕИ, което не съответства на *ЗЕВИ*, *ЗБР* и *ЗООС*.

В тази връзка и предвид гореизложеното, предложените мерки по т. 6.2 от ДОСВ, **не могат да бъдат приети** като достатъчно адекватни, мотивирани, необходими и приложими, и **следва да бъдат отхвърлени**, като крайно пресилени и необосновани.

3. Да се направи изрично разграничение между „територия извън приоритетна зона за ускорено развитие" и „територия с правна недопустимост на проект", в съответствие с чл. 5, ал. 10 ЗЕВИ и Насоките на Европейската комисия SWD (2024) 333 final от 13 май 2024 г.

Чл. 5, ал. 10 ЗЕВИ изрично предвижда, че разработването и приемането на плана за приоритетни зони не изключват възможността за развитие и реализиране на проекти извън приоритетните зони при спазване на приложимото право.

Това е ключова правна разпоредба, която ДОСВ системно пренебрегва. Препоръчаната мярка № 2 фактически обезсилват чл. 5, ал. 10 ЗЕВИ, като създават административна практика, при която органите и заинтересованите страни ще третират всички територии извън приоритетните зони – особено защитените зони – като нежелани или фактически недопустими.

БЪЛГАРСКА ВЕТРОЕНЕРГИЙНА АСОЦИАЦИЯ
+ 359 88 920 68 22
INFO@BGWEA.EU
WWW.BGWEA.EU
УЛ. ХРИСТО БЕЛЧЕВ 21, СОФИЯ 1000

4. Да бъде изрично предвидено, че въвеждането на мерки и ограничения, произтичащи от ДОСВ на ИПЕК 2024, не се прилагат спрямо инвестиционни предложения и проекти, за които към датата на приемане на окончателното становище са налице решения по ОВОС, решения по ОС или други индивидуални административни актове, издадени по реда на ЗООС и ЗБР

Считаме, че прилагането на нови стратегически ограничения спрямо проекти, които вече са преминали през индивидуални екологични оценки и са получили съответните административни разрешения, би противоречало на принципите на правната сигурност. Индивидуалните процедури по ОВОС и оценка за съвместимост представляват специализиран механизъм за преценка на въздействията върху околната среда и защитените зони въз основа на конкретни данни, конкретно местоположение, конкретна технология и конкретни смекчаващи мерки. Не е допустимо стратегически документ с общ характер впоследствие да поставя под съмнение или да обезсилва резултатите от вече приключили индивидуални процедури.

Поради това предлагаме в окончателното становище изрично да бъде посочено, че предвидените мерки и ограничения се прилагат единствено за бъдещи инвестиционни предложения и не засягат проекти, намиращи се в напреднал етап на развитие или разполагащи с решения по ОВОС и/или решения по оценка за съвместимост.

5. Да бъде извършена реална и обективна оценка на кумулативния ефект

Цитираните в Доклада 56 000 MW „процедирани" ветроенергийни включват нереализирани, изтекли и многократно подадени ИП. Реалната инсталирана мощност в България е значително по-малка, около 0,716 GW за вятърни паркове към настоящия момент. Боравенето с „номинален процедиран капацитет" вместо с реални показатели изкуствено завишава кумулативния ефект и води до системно изкривяване на оценката.

Анализ на кумулативните ефекти в ДОСВ **на практика липсва**. Всички изводи и заключения, направени в т. 2 и т. 5.2 са изведени въз основа на обща информация, без нужната конкретика и обоснованост.

Липсват конкретни количествени индикатори, измерители и критерии, чрез които да се установи каква част от мерките и политиките, посочени в Приложение 1.1.3-1, вече са реализирани или предвидени за бъдещо прилагане.

Не е представена информация и не е извършен анализ кои от мерките и политиките от други национални планове и програми в съчетание с новите политики и мерки, предвидени в актуализирания ИПЕК, могат да доведат до кумулативни въздействия върху предмета и целите на опазване в защитените зони.

От друга страна, разгледаните кумулативно мерки и политиките по Приложение 1.1.3-1 е твърде общо, без да е направен анализ и оценка, каква част от

БЪЛГАРСКА ВЕТРОЕНЕРГИЙНА АСОЦИАЦИЯ
+ 359 88 920 68 22
INFO@BGWEA.EU
WWW.BGWEA.EU
УЛ. ХРИСТО БЕЛЧЕВ 21, СОФИЯ 1000

тях са изпълнени и в каква степен тяхното прилагане, засяга конкретни защитени зони от националната екологична мрежа Натура 2000. Липсва информация колко от цитираните в Приложение 1.1.3-1 мерки и политики реално засягат защитени зони, кои са тези защитени зони, какъв е характерът на засягането, каква функционална част от зоните е засегната, кой предмет на опазване е засегнат и повлиян и дали тези въздействия имат потенциал да се кумулират с въздействията от новите политики и мерки по ИПЕК.

Приложената оценка на кумулативното въздействие, не се основава на ясно проследим методологичен подход за установяване на кумулативните ефекти. Не е изяснено как и по какъв начин са отразени и отчетени всички ИП/ППП в защитените зони от националната екологична мрежа Натура 2000, представени в Приложение 1.1.3-1.

В представената информация в ДОСВ е направен твърде обобщен извод, че за периода 2007 г. – 2025 г. са процедирани над 110 000 MW ВЕИ, като въз основа на тази информация се прави и заключение за значително кумулативно въздействие от изградените вече ветроенергийни съоръжения, върху популациите на птици и прилепи предмет на опазване в защитените зони, дори и когато тези съоръжения са ситуирани извън тях.

Всичко това повдига множество въпроси по отношение на достоверността и обективността на направеното заключение, предвид използваната в ДОСВ информация, представена в Приложение 5.2-1. От нея ясно се вижда, че в кумулативната оценка са включени и са отчетени всички процедирани ИП/ППП за изграждане на ВЕИ (ветрогенератори и фотоволтаични централи), без анализ на тяхната реална реализуемост и правна допустимост. По този начин, **абсолютно неправилно** и **методологично погрешно** кумулативният натиск е **изкуствено завишаване**, чрез включване на отпаднали, нереализирани или правно невалидни инвестиционни предложения (ИП) и проекти, т.е. кумулативната оценка и направеното кардинално заключение за значителен кумулативен ефект от ветроенергийни съоръжения **не отразява обективно** кумулативната среда, и се гради в основната си част върху **отпаднали проекти и ИП, загубили правно действие**, без реален потенциал за кумулативно въздействие.

От друга страна, направеното заключение за значително кумулативно въздействие на птиците и прилепите както в защитените зони, така и извън тях, е методически и научно **необосновано**, **без необходимата мотивировка** и **не произтича от обективен анализ на потенциалните кумулативни въздействия** върху предмета и целите на опазване в конкретните защитени зони от националната екологична мрежа Натура 2000 и извън тях.

В тази връзка, всички направени заключения за значимостта и потенциала на кумулативните въздействия по отношение на ветроенергийната инфраструктура са

БЪЛГАРСКА ВЕТРОЕНЕРГИЙНА АСОЦИАЦИЯ
+ 359 88 920 68 22
INFO@BGWEA.EU
WWW.BGWEA.EU
УЛ. ХРИСТО БЕЛЧЕВ 21, СОФИЯ 1000

субективни, **крайно неприемливи, изкуствено завишени и не отразяват реалната обстановка** в страната.

В заключение и въз основа на всичко изложено по-горе считаме, че Докладът за оценка за степента на въздействие на ИПЕК – актуализация 2024 г., има съществени правни нарушения, методологически несъответствия и научни противоречия, които не позволяват да бъде направена обективна, надеждна и научно обоснована оценка на въздействията върху защитените зони от националната екологична мрежа Натура 2000.

Препоръчаната в т. 6.2 от Доклада мярка въвежда необосновани и крайно неприемливи териториални забрани и ограничения, които:

- излизат извън правомощията на оценката по чл. 31 ЗБР;
- противоречат на правото на Европейския съюз – Директива (ЕС) 2023/2413 (RED III), Регламент (ЕС) 2022/2577, Насоки на ЕК SWD(2024) 333 final и плана REPowerEU;
- противоречат на чл. 5, ал. 10 ЗЕВИ;
- противоречат на съдебната практика на Съда на ЕС, която изисква индивидуална оценка;
- не са обосновани с количествена научна оценка и не отчитат съвременните смекчаващи технологии.

Едновременно с това, Докладът сам заключава в т. 9, че реализацията на плана ще окаже **незначително въздействие** върху целостта и структурата на защитените зони. Но **същевременно** залага **най-крайните** възможни мерки – пълни забрани и обширни ограничителни буфери. Това е логически непоследователно и вътрешно противоречиво.

В този смисъл не може да се приеме, че Докладът в настоящия му вид осигурява надеждна основа нито за съгласуване на ИПЕК, нито за реализиране на ангажиментите на Република България по Парижкото споразумение, Европейския зелен пакт, пакета „Готови за цел 55" и плана REPowerEU.

С оглед на изложеното считаме, че Докладът за оценка за степента на въздействие на ИПЕК – актуализация 2024 г. не следва да бъде съгласуван в настоящия му вид, като заложените мерки по т. 6.2 да бъдат изцяло ревизирани и отменени.

С уважение,

Миглена Стоилова
Председател на УС на БГВЕА